

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Captivitate Babylonica Ecclesiae. præludium Martini Lutheri

Luther, Martin

Vuittembergæ, [1520]

VD16 L 4190

De Sacramento Poenitentiae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-33353

actio, iam hos multo minus intelligo, quo ætatis anno uoueri possint, ut legitima sint & ualeant. In hoc placet cõuenisse omnes, ante annos pubertatis, nihil ualere uota eorum, licet magnã partem peccatorum hic fallant, ignaram tam suæ ætatis, qua rei quam uouent, non enim obseruât in suscipiendis annos pubertatis, tum professos dira conscientia, quasi consensu postea secuto captiuos tenent & deuorant, quasi uotum quod irritum fuit, tandem ratum fiat succedentibus annis.

At mihi stultum uidetur, ab aliis præstitui terminũ, legitimi uoti alterius, qui sibi ipsis non possunt præstituerẽ. Nec uideo, cur ualeat uotum decimo octauo anno factum, & non decimo aut duodecimo. Nec satisfacit, quod decimo octauo sentit homo carnem suã, Quid si uix uicesimo aut tricesimo sentiat? aut fortius tricesimo quam uicesimo sentiat? Aut cur non diffinitur æque terminus, paupertati & obedientiæ? Sed quod tempus dabis, quo se auarum & superbum sentiat, cum etiam spiritualissimi hos affectus uix deprehendant? Ergo nunquam erit ullum uotum certum & legitimum, nisi donec spirituales facti fuerimus, & uotis iam non egerimus. Vides itaq; res istas incertas & periculosissimas esse, unde salutare cõsiliũ foret, has sublimes uiuendi rationes uotis liberã, soli spiritibus relinquere, sicut olim fuerunt, & nequaquam in genus quoddam perpetuæ uitæ mutandas esse. Verum, hæc interim de baptismo & libertate eius, satis, suo forte uenient tempore uota latius tractanda, ut sunt reuera tractatu uehementer necessaria.

DE SACRAMENTO POENITENTIAE.

¶ TERTIO LOCO de poenitentia sacramento dicendum, in qua re, editis iam tractatulis & disputationibus satis multos offendi, & quid in ea sentirem abunde exposui. Nunc breuiter repetenda, pro tyrannide reuelanda, quæ non parcius hic grassatur, quam in sacramento panis. In his enim duobus sacramentis quia lucram & quæstus locum habent, incredibili negotio insaniuit auaritia pastorum in oues Christi, quanquam ut iam de uotis uidimus, & baptisimus ut auaritiæ seruiretur misere occubuit in adultis.

Primum, huius sacramenti & capitale malum est, quod sacramentum ipsum in totum aboleuerunt, ne uestigio quidem eius re-

lito, Nam cum & ipsum, sicut & alia duo, constet uerbo pmissio-
nis diuinæ & fide nostra, utrunq; subuerterunt. Nam uerbum pro-
missionis, ubi Christus dicit Matt. xvi. Quodcumq; ligaueris &c. Et
xviii. Quodcumq; ligaueritis &c. Et Iohan. ult. Quorum remisistis
peccata remittuntur eis &c, quibus prouocatur fides pœnitentium.
pro remissione peccatorum impetranda, suæ tyrannidi aptauerunt,
Vniuersis enim suis libris, studiis, sermonibus, non hoc egerunt, ut
docerent, quid Christianis in his uerbis promissum esset, quid cre-
dere deberent, & quantum consolationis haberent, sed quam late,
longe, profunde ipsi potentia & uolentia tyrānifarent, donec qui-
dam & angelis in cœlo ceperint mandare & iactent incredibili & fu-
rentis. impietate, se cœlestis & terreni imperii iura in his accepisse,
atq; in cœlis etiam ligandi potestatem habere, ita profus, nihil de
fide salutari populi, sed de potestate tyrannica Pontificum omnia
blatterant, cū Christus nihil de potestate, sed de fide omnia agat.

Non enim imperia, non potestates, non dominationes, sed mi-
nisteria in Ecclesia sua cōstituit, sicut ex Apostolo didicimus, dicēte
Sic nos existimet homo ut ministros Christi & dispensatores myste-
riorum dei. Quare sicut ibi cum dicit, Quicumq; crediderit & bap-
tismus fuerit, saluus erit, fidem prouocauit baptifandorum, ut hoc
promissionis uerbo homo certus sit, si baptifaretur credēs, salutem
sele consecuturam, ubi nihil profus potestatis tributū, sed ministe-
rium duntaxat baptifantiū institutū sit, ita hic cum dicit, Quod-
cumq; ligaueris &c. fidem prouocat pœnitentis, ut hoc promissionis
uerbo certus sit, si solueretur credens, uere solutum se esse in cœlo,
ubi plane nihil potestatis, sed ministerium tangitur absoluentis. Et
fatis mirum est, quid acciderit cæcis illis & arrogantibus hominibus
ut ex promissione baptismali, non etiam sibi tyrannidem arroga-
runt aut si hinc non arrogant, cur in pœnitentia promissione id
præsumperint, cū utrobique sit par ministerium, similis promissio,
eadem sacramenti ratio, ut non possis negare, si Baptismus non
soli Petro debetur, etiā clauis impia tyrannide soli Papæ arrogari.

Ita cum dicit, Accipite hoc est corpus meum, quod pro-
uobis tradetur, Hic est calix in sanguine meo &c, fidem prouocat
manducantium, ut his uerbis per fidem firmata consciencia, certi
sint, sese remissionem peccatorum accipere, si manducauerint,

Nec hic aliquid potestatis sonat, sed solum ministerium, Sed baptisimi promissio utcumq; uei infantibus permansit, panis & calicis promissio extincta, in auaritiæ seruitatem migravit, & ex fide opus, ex testamento sacrificium natum est, Pœnitentiæ promissio abiit in tyrannidē uiolentiſſimā, & imperiū plus quā temporale statuendū.

Non hoc cōtenta Babylonia nostra, fidem quoq; adeo extinxit, ut impudenti fronte eam negaret, necessariam esse in sacramento isto, immo Antichristica impietate definiret hæresim esse, si fidem necessariam quis esse assereret. Quid amplius potuit tyrannis ista facere, & non fecit? Vere super flumina Babylonis sedemus & flemus dū recordamur tui Zion, In falicibus in medio eius, suspendimus organa nostra. Maledicat dominus steriles istas falices fluminū istorum, Amen. Obliteratis itaq; ac subuersis promissione & fide, uideamus quid substituerint in locum earum. Tres partes dederūt pœnitentiæ, Contritionem, confessionem, satisfactionem, sed sic, ut in singulis, si quid boni inesset tollerent, & in eisdem quoq; suam libidinem & tyrannidem constituerent.

PRINCIPIO, Contritionem sic docuerunt, ut eam fide promissionis priorem facerent, & longe uiliorem, ut quæ non esset fidei opus, sed meritū, immo non memorantur eam. Sic enim openbus inhaerunt & exemplis scripturarum, in quibus leguntur multi ueniam consecuti, propter cordis contritionem & humilitatem, sed non aduertunt fidem, quæ contritionem & dolorem cordis operata est, sicut de Ninuitis Ionæ. ii. scribitur, Et crediderunt uiri Ninuite in domino & predicauerunt ieiuniū &c. His audaciores & peiores sinxerunt, quandam attritionem, quæ uirtute clauium (quam ignorant) fieret contritio, eam donant impiis & incredulis, ut sic uniuersa contritio aboleretur. O iram dei insustentabilem, hæc in Ecclesia Christi doceri? Sic securi & fide & opere eius abolito, in doctrinis & opinionibus hominū incedimus immo perimus. Magna res est cor contritum, nec nisi ardentis in promissionem & comminationem diuinam fidei, quæ ueritatem dei immobilem intuita, tremefacit, exteret & sic conterit conscientiam, rursus, exaltat & solatur seruatq; contritam, ut ueritas comminationis sit causa contritionis, ueritas promissionis sit solacii, si credatur, & hac fide, homo mereatur peccatorū remissionem. Proinde, fides ante omnia

docenda & prouocanda est, fide autem obtenta, contritio & confotatio inuitabili sequela sua sponte uenient.

Quare, & si non nihil docent, qui ex peccatorum suorum (ut uocant) collectu & conspectu, contritionem parandam docent, periculose tamen & peruerse docent, dum non ante, principia & causas docent contritionis. nempe, diuinæ cōminationis & promissionis ueritatem immobilem ad fidem prouocandam, ut intelligāt, multo maiori negotio sibi ueritatem diuinam esse spectandam, unde humiliantur & exaltentur, quā peccatorum suorum turbam, quæ si citra ueritatem dei spectentur, potius reficabunt & augebunt peccati desyderium quam contritionem parent. Taceo hic insuperabile cahos laboris, quod nobis imposuerunt, scilicet, ut omnium peccatorum formemus contritionem, cum hoc sit impossibile & minore partem peccatorum scire possimus, deniq; & bona opera, inueniantur esse peccata, iuxta illud psal. cxlii. Non intres in iudicium cum seruo tuo, quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis uiuens. Satis enim est, si ea doleamus peccata, quæ presente conscientia mordent, & facili prospectu memoriæ cognoscuntur. Nam, qui sic affectus est, absq; dubio paratus est de omnibus dolere & timere, dolebitq; ac timebit, ubi in futurum reuelata fuerint.

Cauere ergo in contritionem tuā confidas, aut dolori tuo tribuas remissionem peccatorū. Non respicit te propter hæc deus, sed propter fidem, qua minis & promissis eius credidisti, quæ operata est dolorem eiusmodi. ac per hoc, non diligentia peccatorum collectrici, sed ueritati dei & fidei nostræ debetur, quicquid boni in pœnitentia fuerit. Cætera omnia sunt opera & fructus, quæ sua sponte sequuntur, & bonum hominem non faciunt, sed a bono iam per fidem ueritatis dei facto fiunt, Sic fumus ascendit in ira eius, quia iratus motus conturbat & succendit, ut psal. xvii. dicitur, prior est terror cōminationis, qui succendit impios, hanc fides acceptans fumat contritionis nebulam &c.

Contritio tamen minus tyrannidi & quæstui, sed in totum impietati & doctrinis pestilentibus patuit. Confessio uero & satisfactio egregiæ officinæ factæ sunt luci & potentia. De confessione prius, Non est dubium, confessionem peccatorum esse necessariam & diuinitus mandatam Matt. iiii. Baptisabantur a Iohanne in Iordane

H

confitentes peccata sua. i. Iohan. i. Si confessi fuerimus peccata nostra, fidelis est & iustus, qui remittat nobis peccata nostra. Si dixerimus quia non peccauimus, mendacē eū facimus, & uerbum eius in nobis non est. Si enim sanctis non licet negare peccatum suum, quāto minus publicis aut magnis peccatis obnoxios oportet confiteri. Sed omnium efficacissime Mat. xviii, instituta cōfessio probatur, ubi Christus docet fratrem peccantem corripendum, prodendum, accusandum, & si non audierit, excommunicandum. Tunc enim audiet, quando agnoscat & confitebitur peccatum suum, correptioni cādens.

Occulta autem confessio, quæ modo celebratur, & si probari ex scriptura non possit, miro modo tamē placet, & utilis imo necessaria est, nec uellem eam non esse, immo gaudeo eam esse in Ecclesia Christi, cum sit ipsa afflictis conscientis unicum remedium. Siquidem, detecta fratri nostro conscientia & malo quod latebat, familiariter reuelato, uerbum solacii recipimus ex ore fratris a deo prolatum, quod fide suscipientes, pacatos nos facimus in misericordia dei per fratrem nobis loquentis. Hoc solum detestor. Esse eam confessionem, in tyrannidem & exactionem pontificum redactam. Nā & occulta sibi referuant, deinde nominatis a se confessoribus reuelari mandant, ad uexandas scilicet hominum conscientias (solum pontificantes, officii ueris pontificum prorsus (quæ sunt Euangelizare, & pauperes curare) contemptis. Quin ea potissimum referuant sibi impii tyranni, quæ minoris sunt momenti, magna uero passim relinquunt uulgo sacerdotum. Qualia sūt, ridicula illa & cōficta, in Bulla cænæ domini, immo, quo sit manifestior peruersitatis impietas, ea quæ contra cultum dei, fidem & prima præcepta sunt, non modo non referuant, sed & docent, & probant, qualia sunt, discursus illi peregrinationum, cultus peruersi sanctorum, mendaces legendæ sanctorum, uaria fiducia & exercitia operum & cœmoniarum, quibus omnibus fides dei extinguitur & idolatria fouetur, sicut est dies hæc, ut pontifices hodie alios non habeamus, quam quales olim Hieroboam in Dan & Bersabee constituit, uitorum aureorum ministros, ut qui legem dei, fidem & quicquid ad pascendas oues Christi pertinet, ignorantes, sua tantum inuenta, populis in timore & potestate, inculcant.

Ego etsi uolentiam istam reseruatorum ferendam esse suadeo,
sicut & uniuersas omnium tyrannides ferre iubet Christus, & his ex-
a toribus parendam esse docet, tamen ius reseruandi eos habere,
nego neq; credo, quod nec uno apice aut iota possunt probare, ego
autem contrarium probō, Primum, Si Christus Matt. xviii. de pub-
licis peccatis dicit, nos esse lucratos animam fratris, si correptus nos
audi dicit, nec prodendum Ecclesiæ, nisi audire noluerit, & ita inter
fratres peccatum emendari potest, quanto magis, de occultis ue-
rum est, ipsum tolli, si frater sponte confessus fuerit, ut non
sit necesse, Ecclesiæ, id est, prelato aut sacerdoti (ut ipsi garrunt,
interpretantes didiplum prodere. In quam sententiam & aliam ha-
bemus Christi auctoritatem dicentis, ibidem Quodcumq; ligaueri-
tis super terram, ligatum erit & in cœlis, & quodcumq; solueritis su-
per terram, solutum erit & in cœlis, Hoc enim omnibus & singulis
Christianis dictam est ubi & iterum in idem dicit. Rursum dico uo-
bis, Si duo ex uobis consenserint super terram, de omni re, quan-
cumq; petierint, fiet illis a patre meo, qui es in cœlis. At frater fa-
tri occulta sua pandens & ueniam petens, certe cum fratre super ter-
ram consentit, in ueritate, quæ Christus est. De quo adhuc clarius
ibidem prædicta confirmans, dicit Amen enim dico uobis, ubi
fuerint duo aut tres in nomine meo congregati, in medio eorum
sum ego.

Proinde, ego non dubito eum esse a peccatis suis occultis ab-
solutum, quisquis siue sponte confessus. siue correptus ueniam pe-
tuerit & emendauerit, coram quouis priuatim fratre. quicquid con-
tra hæc insanierit pontificum uolentia, quando Christus & mani-
feste dedit absoluere cuilibet suo fideli. Adde & ratiunculam, Si oc-
cultorū ualeret reseruatō ulla, ut nisi eis remissis, nō esset salus, maxi-
me illa impedirent salutē, quæ supra memorauī, ipsa etiā bōa opera
& idolatriæ, quas a pōtificib; docemur hodie, quod si hæc nō impe-
diunt grauissima, quanto minus & illa stultissime reseruatur leuiora.
Verū, ignoratiā & cæcitas pastorū operatur hæc portenta in Ecclesia.
Quare, ego principes istos Babylonis & Episcopos Bethauen mo-
nerem, sibi temperent a reseruandi casibus quibuscunq;. Deinde, de
occultis audiendæ confessionis facultatē permittant liberrimā om-
nibus fratribus & sororibus, ut peccator, cui noluerit, suum peccatum

reuelet, ueniam & solatium, id est, uerbum Christi ex ore proximi
petiturus. Nihil enim agunt his suis temeritatibus, quam ut consci-
entias infirmorum sine causa illaqueent, suā tyrannidem impiam
stabiliant, & e peccatis ac perditione fratrum, auaritiā suā pascant.
sic enim sanguine animarum contaminant manus suas, & filii de-
uorantur a parentibus, & Ephraim deuorant Iudam, & Syria Israe-
lem toto ore, ut Isaias dicit.

His malis adiecerunt, circumstantias, item matres, filias, foro-
res, affines, ramos, fructus peccatorum, excogitata scilicet per ac-
tissimos & ociosissimos homines, etiam in peccatis arbore quadam
consanguinitatis & affinitatis, tam fecunda est impietas & inscitia.
Abiit enim ista cogitatio, cuiuscunq; nebulonis fuerit, in publicam
legem, sicut & multa alia. Sic enim super Ecclesiam Christi uigilant
pastores, ut quicquid uel somniauerit superstitionis aut operis noui,
deuotari illi stultissimi, mox proditum, ornent etiam indulgen-
tiis, & muniant bullis, tantum abest, ut inhi-beant & populo dei,
synceram fidem & libertatem custodiant. Quid enim libertati & ty-
rannidi Babylonie? At ego, quicquid est circumstantiarū consue-
tium, penitus contemnere. Apud Christianos una est circumstantia,
quæ est, peccasse fratrem. Nulla enim persona fraternitati Christia-
næ comparanda est, nec aliquid aliud facit obseruatio locorum,
temporum, dierum, personarum, & si qua alia est inflatura super-
stitiosa, quam ut magnificet ea, quæ nihil sunt, in iniuriam eorum,
quæ oia sunt, quasi quid grauius aut maius esse possit fraternitatis
Christianæ gloria, ita affigunt nos locis & diebus & personis, ut uile-
scat fratrem nominis opinio, & pro libertate captiuitatem seruiamus,
nos quibus omnes dies, loci, personæ, & quicquid externum
est, æqualia sunt.

Satisfactionem, quam indigne tractarint, abunde dixi in causis
indulgentiarum, qua egregie sunt abusi, ad perdendos Christianos
in corpore & anima. Primum eam sic docuerunt, ut populus ueram
satisfactionem nō intelligeret unquam, quæ est innouatio uitæ. De-
inde, sic instant, & necessariam faciunt, ut fidei in Christum nō re-
linquant locum, miserime exeatnificatis eo scrupulo conscientis,
alio currente ad Romam, alio huc, alio illuc, illo in Carthusiam,
illo in alium locum, alio uirgis se flagellante, alio corpus suum ut

gillis & ieiuniis occidente, omnibus uno furore dicentibus, Ecce hic
& hic est Christus, & regnum dei, quod intra nos est, cum obserua-
tione uenturum putantibus. Quæ monstra tibi debemus Ro. sedes,
& tuis homicidis legibus & ritibus, quibus mundum totum eo per-
didisti, ut arbitrentur sese posse deo, per opera, pro peccatis satisfacere,
cui sola fide cordis contriti satisfit, quam tu his tumultibus nõ
solum taceri facis, sed optimis etiam, tantum ut habeat sanguisu-
ga tua infatiabilis, quibus dicat, affer, affer, & peccata uendat.

Processerunt ex his quidam ad eas desperationis machinas, ani-
mabus parandas, ut statuerent, omnia peccata denuo esse repeten-
da confitenti, pro quibus iniuncta satisfactio esset neglecta. Et quid
non auderent, qui in hoc nati fuerunt, ut nihil non decies captiuar-
ent? Porro, quanta quæso pars ea est imbuta opinione, se esse in
statu salutis, & pro peccatis satisfacere, si preculas a sacerdote impo-
sitas uocetenus murmurauerit? etiam si interim ne cogitet quidem
uitæ rationem emendare. Vno enim momento contritionis & con-
fessionis mutatam esse uitam credunt, superesse uero tantum, ut sat-
isfaciât pro præteritis peccatis. Quomodo aliter saperent qui aliud
non docentur? Nihil hic de mortificatione carnis cogitatur, nihil
ualet exemplum Christi, qui adulteram absoluens dixit, Vade &
amplius noli peccare, crucem scilicet carnis mortificandæ ei impo-
nens. Huic peruersitati dedit occasionem non modicam, quod pec-
cantes absoluiimus ante satisfactionem impletam, qua fit, ut magis
soliciti sint, de implenda satisfactione, quæ durat, quam de contri-
tione, quam transisse inter confitendum credunt, cum econtra, Ab-
solutionem oporteat esse, sicut erat in primitiua Ecclesia, postero-
ram, satisfactione impleta, quo fiebat, ut opere cessante, postea ma-
gis in fide & nouitate uitæ exercerentur. Verum, de iis satis repetitū
esto, quæ super indulgentiis latius dixi, atq; hæc in totum de tribus
istis sacramentis interim retulisse satis fit, quæ tam multis & noxiis
libris, sententariis & iuridicis tractantur & non tractantur. superest,
de reliquis quoq; sacramentis aliquid tentare, ne sine causa uideat
ea reuicisse.

DE CONFIRMATIONE.

Miram est, quid in mentem illis uenerit, ut sacramentum con-
firmationis facerent, ex impositione manuum, qua legimus Christū

H iii